

اصلاح نظام مالیاتی؛ چالش‌ها و راهکارها

اولین و فوری‌ترین چالش اقتصاد کشور، مسئله کسری بودجه‌ی دولت است

- در سال ۹۸ به رقمی نزدیک به ۱۵۰ هزار میلیارد تومان رسیده
- پیش‌بینی می‌شود در سال ۹۹ به ۲۵۰ همت افزایش یابد.

در میان منابع درآمدی موجود، تنها مالیات است که

پتانسیل و کشتش تأمین مالی کسری دولت را داراست

- چراکه بخش مهمی از پایه‌های مالیاتی در اقتصاد (با محوریت دریافت مالیات از ثروت و نه تولید) هنوز فعال نشده است.

نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی یا تلاش مالیاتی:

- در ایران حدود ۷ درصد
- در میانگین جهانی معادل ۱۴ درصد
- در کشورهای عضو OECD به ۲۵ الی ۳۰ درصد میرسد.

فرار و اجتناب مالیاتی بیشترین سهم را در کاهش درآمدهای

مالیاتی داراست

مقدمه

طرح پیشنهادی اصلاح کلی نظام مالیاتی

راهکار جلوگیری از فرار مالیاتی

دلایل فرار مالیاتی

اصلاح نظام مالیات درآمدی:

۱. مالیات بر ارزش افزوده، فعلاً بدون تغییر حفظ شود.
۲. مالیات بر ثروت با قید تغییر مبنای آن از نقل و انتقال ثروت به مالکیت ثروت و نیز افزایش شمول، حفظ شود.
 - انتظار ایجاد ۵۰ همت درآمد جدید برای دولت
۳. مالیات بر سود فعالیت‌های تجاری (جایگزین دو دسته مالیات بر مشاغل و مالیات بر شرکت‌ها):
 - با وجود کاهش نرخ از ۲۵٪ به حدود ۱۰٪، در سال اول در بدبینانه‌ترین حالت، حداقل ۱۰۰ همت درآمد دارد
 - با توجه به سهم ۹۰ درصدی مشاغل و بنگاه‌ها از GDP، با فرض بدبینانه کاهش GDP از ۴۲۰ به ۳۰۰ میلیارد دلار در سال ۹۹ (بخاطر کرونا)، درآمد مالیاتی دولت از این محل = ۳۰۰ همت (۳ برابر مقدار در نظر گرفته شده)
۴. مالیات بر تراکنش‌های ورودی حساب (جایگزین مالیات بر حقوق کارکنان):
 - نرخ مالیات حساب‌های شخصی: ۱٪ که با فرض سهم ۶ درصدی از گردش مالی حساب‌ها، درآمد حاصله = ۳۰ همت
 - نرخ مالیات حساب‌های تجاری اشخاص حقیقی یا حقوقی: ۰٫۰۵٪ که با فرض گردش مالی بیش از ۴۵ هزار همتی حساب‌های تجاری، درآمد حاصله = ۲۵ همت

- لزوم ایجاد امکان تعیین و دریافت مالیات به صورت هوشمند و برخط
- اجرای طرح تفکیک حساب‌ها و شفافیت تراکنش‌های بانکی

ایجاد نظام مالیات تنظیمی:

۱. مالیات بر عایدی سرمایه (CGT): به منظور جلوگیری از فعالیت‌های سفته‌بازانه کوتاه مدت و میان مدت در بازارهای دارایی و ارز
۲. مالیات بر خانه‌های خالی: مشابه CGT هدف از آن، حذف کامل نیازهای غیرمصرفی از بازار مسکن و جلوگیری از شکل‌گیری حباب قیمتی
۳. مالیات بر خانه‌های فرسوده و زمین مسکونی: ایجاد انگیزه برای مالکان به منظور بازسازی یا ساخت زمین مسکونی و کاهش قیمت زمین
۴. مالیات بر ثروت و دارایی: دارای سه کارکرد مهم کنترل بازارهای دارایی، بازتوزیع عادلانه ثروت و تأمین درآمدهای دولت است و علاوه بر شفافیت تراکنش‌های مالی، نیازمند سامانه‌های ثبت اطلاعات دارایی‌های مهمی همچون ارز، طلا و سکه، مسکن، خودرو می‌باشد.
۵. مالیات بر کالاهای لوکس و غیرضروری: می‌توان با وضع تعرفه سنگین به واردات کالاهای غیرضروری و لوکس و نیز وضع مالیات بر مصرف این کالاهای در اقتصاد، علاوه بر کاهش این مصارف غیرضروری و بعضاً مضر در جامعه، منابع آن را به سمت فعالیت‌های مولد و سودمند سوق داد.

- حساب‌های اجاره‌ای
- دستگاه پوز بی‌هویت
- دو دفتره بودن
- کارت بازرگانی یک بار مصرف